

BEROEPS- BELANGEN

DE ZAAK DER TANDTECHNICI WEDEROM IN DE TWEEDE KAMER

Bij de behandeling van het Xe Hoofdstuk, Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, Afdeling VI, Volksgezondheid op 8 en 9 December jl. in de Tweede Kamer is door enkele leden over bovenstaand onderwerp wederom het woord gevoerd. Wij laten het gesprokene, benevens het antwoord van den Minister, gelicht uit de „Handelingen” der Kamer, hieronder volgen:

Mevr. de Vries—Bruïns: Wat de quaestie van de tandtechnici betreft, is in het Voorloopig Verslag gevraagd, wat de Minister heeft besloten ten opzichte van de tandheekkundigen, waarop in de Memorie van Antwoord is meegedeeld, dat de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen geen medewerking heeft willen verleenen om daarvoor opnieuw een andere regeling te treffen

Die weigering van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen doet me bijzonder veel genoegen. Het zou toch ook al te onlogisch zijn geweest, om personen, die uitsluitend met het oog op hun praktische kennis, een zekere bevoegdheid hebben gekregen, vrij te stellen van het theoretisch examen, dat de tandartsen, de meerder-bevoegden dus, hebben af te leggen om tot hun praktisch examen te worden toegelaten. De bedoeling van den Minister van Arbeid zou dan geweest zijn, om deze tandheekkundigen alleen door het afleggen van het praktisch examen tot tandarts te promoveeren.

Het wijs beleid van het Ministerie van Onderwijs heeft ons voor deze zonderlinge figuur behoed.

Men zou nu denken, dat de zaak beslist was, maar de Minister van Arbeid peinst verder. Het zou mij bijzonder aangenaam wezen, te vernemen, wat ons nu nog verder boven het hoofd hangt, want de Memorie van Antwoord vermeldt daarover niets. Hij zegt alleen: ik ben nadenkende om een andere oplossing te vinden. Hiermee is echter deze droeve komedie van de tandtechnici nog niet afgelopen, want ook ten opzichte van de personen, die de bevoegdheid als tandheekkundige niet hebben gekregen, is de zaak allerminst in orde.

Het blijkt nl., dat deze onbevoegden voor een deel rustig doorgaan met het uitoefenen van hun praktijk. In sommige gevallen tracht de politie of de kantonrechter in te grijpen, maar dan doet zich het merkwaardige feit voor, dat niet tot vervolging wordt overgegaan, omdat de hoofdinspecteur van de Volksgezondheid, de heer Terburgh, adviseert deze personen ongemeoid te laten, in verband met eventueel nog te verwachten maatregelen.

Ik zou graag willen weten, of dat advies gedekt wordt door den Minister en op welke gronden het berust. De bedoelde personen zijn door de toepassing van één of meer wettelijke maatregelen onbevoegd verklaard. Dat zal de Minister niet kunnen tegenspreken. Waarop berust nu de bevoegdheid van den Minister van Arbeid, om ontduiking van deze wet toe te laten?

Ik hoop, dat de Minister duidelijk zal mededeelen, hoe deze zonderlinge wetsbepaling kan worden verklaard. Mocht, wat ik hoop, de mededeeling van den hoofdinspecteur op een vergissing berusten, dan zullen we zeker mogen verwachten, dat de fout zoo spoedig mogelijk zal worden hersteld.

Mocht de Minister twijfelen aan de juistheid van mijn mededeeling, dan ben ik bereid, nadere bewijzen over te leggen, maar ik veronderstel, dat dit onnoodig zal zijn en dat de Minister zal begrijpen, waarop ik hier doel.

Dr. Vos: Over de tandtechnici zou ik het liefst zwijgen. Dit spel heeft hier al zoo vele malen gespeeld, dat ik geloof, dat het goed zou zijn hier te kunnen zeggen: de mortuus nil nisi bene. Het spijt mij, dat mevrouw de Vries—Bruins deze zaak nog eens weer in den breede heeft opgehaald; ik heb geen behoefte daaraan veel toe te voegen, maar ik zou alleen willen zeggen, dat er in den laatsten tijd wel vervolgingen worden ingesteld.

Wanneer evenwel de Minister in dezen moeilijken tijd eenigszins humaan de maatregelen uitvoert, die ontegenzeggelijk een groot deel van deze menschen zullen dupeeren, dan ben ik de laatste, om steenen te werpen naar dezen bewindsman. Ik hoop, dat vooral de moeilijke omstandigheden, waarin zoo talrijke groepen van onze bevolking leven, er toe zullen bijdragen, dat niet op een Shylockmanier de volle 100 pct. wordt geëischt. Ik weet wel, dat ik hiermede misschien eenigszins onwettig spreek, maar ik waag het toch, dit in dezen tijd te zeggen.

Mevrouw Bakker—Nort: Mijnheer de Voorzitter! Ik verkeer feitelijk in dezelfde positie als dr. Vos. Ik zou dit jaar ook liever gezwezen hebben over de eindeloze quaestie van de tandtechnici, maar na de gedane opmerkingen van mevrouw de Vries—Bruins voel ik mij genoopt er op terug te komen.

De geachte afgevaardigde heeft er haar voldoening over uitgesproken, dat het overleg tusschen dezen minister en zijn ambtgenoot van Onderwijs geen resultaat heeft opgeleverd. De Minister van On-

derwijs voelt er dus niets voor het academisch onderwijs voor de tandtechnici te vergemakkelijken. Maar de conclusie, die mevrouw de Vries—Bruins daaruit trekt, lijkt mij niet gerechtvaardigd. Zij meent toch, dat hiermede een eind komt aan deze droevige historie. Dit is onjuist, omdat de Minister, evenals de Kamer, de dwaasheid inziet van de beperking van de bevoegdheid van de geslaagde tandtechnici. Niets kenmerkt het onlogische van deze beperking zoo goed als het voorbeeld, door den heer Duys gegeven, dat als een grootvader met zijn kleinzoon naar den tandheekkundige gaat, deze wel bevoegd is het geheele gebit van den grootvader te trekken, maar niet het melktandje van den kleinzoon.

De tandheekkundige is wel bevoegd voor het meerdere, echter niet voor het mindere. Het is daarom, dat Zijn Excellentie is ingegaan op het denkbeeld van ons geacht medelid, den heer Aalberse, en beloofd heeft te trachten faciliteiten te verkrijgen voor een praktische academische opleiding voor de geslaagde tandtechnici.

Is nu deze quaestie geheel ten einde, omdat deze weg blijkt versperd te zijn? Dat denkt Zijne Excellentie niet, want hij zegt in de Memorie van Antwoord, dat „hij overweegt, wat nader met betrekking tot de tandtechnici ware te doen.” Dat lijkt mij volkomen juist, want, Mijnheer de Voorzitter, er zijn toch nog andere middelen om hetzelfde doel te bereiken.

En dan denk ik er aan, dat de heer Aalberse het vorig jaar heeft verklaard, dat, indien hij in 1925 dit onlogische verschil in bevoegdheid had gekend, hij stelling in de wet van 1925 de tandtechnici volledige bevoegdheid had gegeven. Hij heeft eenvoudig de redactie en de formuleering overgenomen van het arrest van den Hoogen Raad. Indien hij had gekund, zou hij zeker aan de tandtechnici in den overgangstijd volledige bevoegdheid hebben gegeven.

De heer Aalberse herinnerde toen aan de overgangsbepaling voor de plattelandsgeneesheeren, toen een betere opleiding voor de artsen is voorgeschreven. Dezen kregen toen volledige bevoegdheid de geneeskunde uit te oefenen. De bedoeling van het wetje van 1925 was toch de onbillijkheid van het verzuim van een overgangsbepaling van de wet van 1913 weg te nemen.

Als de eene weg langs een vergemakkelijkte universitaire opleiding tot tandarts is gesloten, dan is dus deze quaestie daarmede niet afgedaan. Wellicht kan de Minister thans overwegen, om de geslaagde tandtechnici op een andere wijze bevoegd te verklaren, de tandheekkundige praktijk in vollen omvang waar te nemen.

Maar, Mijnheer de Voorzitter, naast deze betrekkelijk kleine groep van geslaagden staat de andere grootere groep, die eveneens vóór 1913 de volledige tandprothese uitoefenden, en die aanvankelijk een visum verkregen, doch aan wie dat later is ontnomen. Dat zijn de niet voor het in Utrecht gehouden examen geslaagden.

Nu heeft mevrouw de Vries—Bruins den Minister aangespoord tot stringente toepassing van de wet en tot strenge vervolging van de onbevoegden over te gaan.

Mijnheer de Voorzitter! Ook hierin verschil ik met deze geachte afgevaardigde.

Natuurlijk behoort een wet te worden uitgevoerd. Er bestaat echter verschil in de wijze. Zoover mij bekend is, zijn ook reeds thans tal van vervolgingen ingesteld tegen onbevoegde tandtechnici. Men kan dus niet zeggen, dat de wet niet wordt toegepast. Maar kunnen wij daarom met mevrouw de Vries—Bruins zeggen: die zaak moet nu uit zijn.

Mijnheer de Voorzitter! Ik meen, dat dit niet de meening van den Minister kan zijn, als ik lees, wat Zijn Excellentie in Maart van dit jaar in de Eerste Kamer heeft gezegd. Daar heeft de Minister, in antwoord op het pleidooi voor de tandtechnici, door verschillende leden gehouden, het volgende gezegd:

„Ik ben bezig met drieërlei maatregelen te onderzoeken, al naar gelang men te doen heeft met menschen, die een visum hadden van 1926 of die geslaagd zijn bij het laatste examen, of anderzijds menschen, die niet tot het examen zijn toegelaten of daarbij niet zijn geslaagd. Deze laatste groep noemt zich zelf (maar dien term kan ik niet overnemen) de gedupeerden.

Van de eerste groep hebben wij bij het debat in de Tweede Kamer twee quaesties gezien: of de bevoegdheid, die zij nu bezitten, niet moet worden afgerond (het bekende voorbeeld, dat zij bevoegd zijn tot het meerdere, het zetten van een heel gebit, en niet tot het mindere, het trekken van een melktandje), en die afronding is thans bij de Regeering in overweging. In de tweede plaats is er de vraag, of die groep kan worden vrijgesteld van het theoretisch tandheilkundig examen, om tot het practisch tandheilkundig examen te worden toegelaten, waardoor zij practisch den titel van tandarts zouden kunnen verwerven. Zij zullen dus een practisch-academisch examen kunnen doen, indien mijn overleg met den Minister van Onderwijs in die richting tot een bevredigend resultaat leidt.

Ten aanzien van de tot het examen niet toegelatenen of niet geslaagden is er slechts één kruid gewassen, dat lang niet voor allen geschikt zal zijn, nl. dat die menschen in de gelegenheid worden gesteld voor een academische studie, dus tot het theoretisch en practisch tandheilkundig examen worden toegelaten, doch dat zonder de vereischte voorstudie zooals H. B. S. e. d. Maar tot een dergelijke studie met eenig uitzicht zullen slechts diegenen overgaan, welke een zekeren graad van ontwikkeling bezitten, en misschien dat de leeftijd ook een ongewenschte rol zal spelen.”

Hieruit blijkt, dat de Minister nog wel degelijk maatregelen overweegt om ook de niet geslaagde tandtechnici te helpen.

Mijnheer de Voorzitter! Het is stellig heel moeilijk, voor deze menschen een bevredigende oplossing te vinden, maar misschien kan het buitenland ook ten deze wat leeren.

Ook daar stond men voor dezelfde moeilijkheid, toen men een nieuwe en betere opleiding voor de tandartsen in een wettelijke regeling heeft vastgelegd. In vele landen heeft men daar een practischen cursus opgericht, dien de tandheelkundigen moesten volgen, om daardoor de bevoegdheid te verwerven, de praktijk te blijven uitoefenen.

Ik wijs op het adres van den heer Druyf, secretaris van den Bond van tandtechnici, dat bij de Kamer is ingekomen en dat nog bij de commissie voor de verzoekschriften aanhangig is. Hierin wordt er op gewezen, dat o. a. in Duitschland, Oostenrijk, Tsjecho-Slovakije, Roemenië, Polen, Engeland de wetgever tot een veel ruimere toepassing en veel mildere opvatting ten opzichte van de gevestigde tandtechnici is gekomen dan in Nederland. In de meeste gevallen zijn daar de bestaande tandtechnici eenvoudig gehandhaafd met volledige uitoefening der tandheelkunde. Meestal heeft men daarna ook nog de aankomende tandtechnici gelegenheid geopend om een practischen cursus te volgen, om daardoor deze bevoegdheid te verwerven.

In Joego-Slavië zijn zoo circa 500 tandtechnici volledig bevoegd verklaard. In Roemenië 450, in Polen 800, in Italië 1200, in Tsjecho-Slovakije 1500, Oostenrijk 2000, Duitschland en Engeland elk 20.000. Als wij dan zien naar het totaal van 85 bevoegde tandheelkundigen in ons land, dan blijkt toch wel, dat men hier zeer streng in de toekenning der bevoegdheid is geweest. Gelukkig heeft men dit niet geweten aan de gevaren voor de volksgezondheid, en ik meen, dat dit ook moeilijk kan gedaan worden. Want indien de volksgezondheid gevaar liep door de praktijk dezer menschen, waarvan velen een langjarige ervaring hebben, sommigen zelfs van 25 jaar, dan zou men zich daarop wel beroepen hebben. Wij zouden dat stellig vernomen hebben. Dit is echter niet het geval geweest.

Daarbij moet ik er op wijzen, dat het toch wel zeer treurig is, dat deze wet, die juist bedoeld is voor deze oudere menschen, hen zoo weinig gelegenheid biedt de praktijk te blijven uitoefenen. Want naar verhouding zijn er onder de geslaagden weinig van deze ouderen.

Nu verwacht ik van den Minister geen antwoord op de vraag, of in Nederland op voorbeeld van het buitenland geen practische cursus voor niet geslaagde tandtechnici kan worden opgericht. De Minister heeft echter dit jaar in de Eerste Kamer beloofd, drieërlei maatregelen voor de verschillende groepen te overwegen. Welnu, zou het niet mogelijk zijn daarbij ook te betrekken de mogelijkheid om voor niet geslaagden een practischen cursus te doen geven?

Mijnheer de Voorzitter! Er zijn nog andere redenen om deze 60 à 70 gezinnen in dezen moeilijken tijd niet broedeloos te maken. Er is in ons land al zooveel werkloosheid en ellende, dat wij noodeloos deze gezinnen niet in de misère moeten storten en broedeloos maken. Ik vraag dus of het niet mogelijk is om ten eerste de geslaagden de volledige bevoegdheid tot uitoefening van de tandheelkunde te geven en ten tweede om voor de niet-geslaagden een practische cursus in te richten, ten einde hun kennis verder te ontwikkelen en hun gelegenheid te geven hun praktijk te blijven uitoefenen.

De heer *Duys*: Mijnheer de Voorzitter! Het onderwerp waarover ik een enkel woord wil zeggen, zal waarschijnlijk nog nader besproken worden, wanneer hier het adres van Hartogs aan de orde komt, maar ik zou van deze gelegenheid gebruik willen maken om mij aan te sluiten bij het buitengewoon sympathieke en humane optreden in deze zaak van mevrouw Bakker—Nort, waar zij heeft bepleit, dat de Minister toch vooral niet op de meest rigoureuze manier zal optreden tegen de niet geslaagde tandtechnici. Ook de geachte afgevaardigde dr. Vos heeft daarover een zeer humaan woord doen hooren. Hij heeft daarbij het woord „Shylock” gebruikt, en ik hoop inderdaad, dat de geest van Shylock niet op de een of andere wijze in het sentiment of het verstand van dezen Minister zal worden binnengeloodst, maar dat de Minister vooral in dezen crisistijd zal willen overwegen, dat bij het vaststellen van de wet op de tandtechnici wij zeker niet wisten, dat wij nu voor zulk een economische misère zouden komen te staan.

Waar moeten deze menschen naar toe? Men kan zeggen: zij moeten maar te vuur en te zwaard worden verwoest, en waar er een wet is, moet die ook worden uitgevoerd, maar de wijze waarop de wet wordt uitgevoerd, is lang niet onverschillig. Wanneer hier inderdaad het groote belang der volksgezondheid op het spel stond, zou ik zeker niet willen transigeeren, en dan zou mij dat groote belang ver gaan boven de belangen van enkele personen, maar daar is geen schijn of schaduw van! Dit is een zuivere belangenquaestie. Hoe is de zaak?

De tandtechnici, die jarenlang de praktijk hebben uitgeoefend, zonder dat door wereldbestormende gebeurtenissen is aangetoond, dat zulk een geweldige schade aan de volksgezondheid is aangericht, kunnen gerust nog eenigen tijd doorgaan met in deze misère voor hun vrouw en kinderen het brood te verdienen. Wij houden er hier, met onze bevolking van 7 miljoen zielen ten aanzien van de volksgezondheid een andere opinie op na, dan overal elders bestaat, en wij stellen strengere eischen dan men in andere landen met een tienmaal grootere bevolking stelt, waar men een veel coulanter en humaner regeling heeft getroffen. Ik sluit mij hier aan bij dr. Vos, die als medicus de belangen van de volksgezondheid zeker ook wel zal hebben laten wegen, maar vooral bij het betoog van mevrouw Bakker—Nort.

Het heeft mij gespeten, dat de Minister nog niet met een wetswijziging is gekomen. Ik geef toe, dat hij het vorige jaar geen formeele toezegging heeft gedaan; hij heeft zich — wat men zou kunnen noemen met een term, die niet erg parlementair is, maar die toch juist binnen de grenzen van de parlementaire uitdrukkingwijze valt — op de vlakte gehouden.

Hij heeft gezegd: ik moet natuurlijk eenige reserve in acht nemen. Hij had nl. nog eenig overleg te plegen met den Minister van Onderwijs. Het spijt mij, dat in dit duel de Minister van Onderwijs blijkbaar de sterkste is geweest en heeft kunnen verhinderen, dat

er een wetsontwerp is gekomen. Ik zou den Minister willen zeggen: als het dan niet gaat met medewerking van den Minister van Onderwijs — ik weet nog niet, of dat noodig is, ik weet niet, of niet met een kleine bespreking deze zaak in het reine zou kunnen komen; als de Minister den heer Terpstra maar goed aanpakt, dan lijkt deze mij op dit punt niet onvermurwbaar —, dan moet het in 's hemels naam maar zonder die medewerking. Zou de Minister dan niet ter hand willen nemen de gegevens, die hem te kust en te keur ten dienste staan in het buitenland, en dien tandtechnici dan maar de bevoegdheid geven zonder meer? Ik hoop, dat de Minister spoedig met een dergelijk wetsontwerp zal komen en zeer zeker dat hij in dien tijd niet al te rigourees zal optreden tegenover deze menschen.

Men kan zeggen: wij hebben een wet en ongestraft wetten te overtreden mag niet openlijk worden bepleit. De heer dr. Vos heeft gezegd: ik heb den zedelijken moed, dat te doen. Ook ik vraag een beetje soepele toepassing van de wet, wat nog wat anders is dan aperte wetsovertreding. Hetzelfde hebben wij gehad bij de faillissementen. Wij hebben nu eenmaal de Faillissementswet, waarin staat, dat wanneer iemand in den toestand verkeert, dat hij heeft opgehouden te betalen, dus als hij twee schuldeischers, soms één heeft, hij failliet verklaard moet worden. En toch hebben wij er bij de Minister van Justitie op aangedrongen, dat hij de rechterlijke macht, hetzij via de ambtenaren van het O. M., hetzij op andere wijze, er op instelt, dat de menschen in dezen tijd niet te veel worden afgeslacht en in deze eenige consideratie behoort te worden gebruikt. Ik geloof, dat dat met de wet op de tandheelkunde precies zoo is en zou den Minister een zelfde behandeling willen aanbevelen.

De Minister van Waterstaat de heer *Verschuur*: De zaak van de tandheelkundigen is door de geachte afgevaardigde mevrouw de Vries—Bruins ter sprake gebracht. Het vorige jaar heb ik daarover een min of meer samenvattend oordeel gegeven, en de drie mogelijkheden, die ik te dien aanzien aanwezig achtte, heb ik in de Eerste Kamer nog eens geformuleerd, zoodat ik het thans niet nog eens behoeft te doen. Zij zijn bovendien straks door de geachte afgevaardigde mevrouw Bakker—Nort, naar ik meen, geciteerd.

Mijnheer de Voorzitter! De mogelijkheden zijn sindsdien niet veranderd, maar wij kijken tegen die mogelijkheden en de wenschelijkheden wat anders aan na het overleg met het Departement van Onderwijs, welk overleg aanvankelijk niet tot het gewenschte resultaat heeft geleid. Nu blijft er van de 3 wegen in ieder geval deze voor mij over, — en daarmee kan ik antwoorden op de vraag van de geachte afgevaardigde mevrouw de Vries—Bruins, die gaarne wilde weten, wat haar nog boven het hoofd zou kunnen hangen — nl. de mogelijkheid om zelfstandig over te gaan tot de regeling van de bevoegdheid van de thans bevoegde tandheelkundigen, want aan die regeling kleven op het oogenblik eenigszins vreemde bezwaren, die werkelijk onelegant zijn in onze wetgeving, en die gemakkelijk zouden kunnen

worden weggenomen. Of men daarbij zoover moet gaan, dat men die bevoegdheid geheel en al gelijkstelt aan die van de tandartsen, dat zou ik nu nog niet weten, maar een nieuwe regeling is zeer zeker noodzakelijk.

Het betoog van verschillende geachte afgevaardigden, die hun goed hart lieten spreken, was mij zeer sympathiek, maar ik ben, wanneer het betoog in dien geest wordt gekleed, altijd zeer op mijn hoede, omdat bij mij binnenin ook een dergelijke drang aanwezig is. Wanneer ik aldus op twee fronten tegen gevoeligheid te strijden heb, wordt de zaak des te gevaarlijker.

Ik heb de geachte afgevaardigde mevrouw Bakker—Nort reeds beantwoord wat betreft hetgeen zij heeft gezegd ten aanzien van de bevoegden, maar hetgeen zij heeft gezegd ten aanzien van de niet-bevoegden, of het niet mogelijk zou zijn door cursussen en een examen daarna een apart soort bevoegdheid voor tandtechnici op te bouwen, dat moest men toch eigenlijk liever vragen aan iemand, die niet zoo veel moeilijkheden met de tandtechnici hier in de Kamer heeft beleefd. Ik hoop werkelijk niet, dat het leed van die geschiedenis der tandtechnici opnieuw in de Kamer een vervolg zal krijgen, en ik geloof ook, dat het met het oog op de volksgezondheid niet gewenscht is. Ik geloof, dat ik mij moet beperken tot den drievoudigen weg, die voor mij openstaat, zij het dat de tweede en derde eenigermate versperd is. Ik geloof niet, dat het mogelijk zou zijn, er een vierden weg bij te nemen, dien mevrouw Bakker—Nort, op zoo sympathieke wijze, heeft willen aanwijzen.

De contrôle op de niet bevoegde tandtechnici is een onaangename geschiedenis. Het is zeker ter handhaving van de wet noodzakelijk, dat daarin niet wordt berust. Men mag degenen, die niet bevoegd zijn, niet tot de tandheekkundige behandeling van hun medemenschen toelaten. Nu heeft bij deze zaak een kleine anecdote een rol gespeeld, nl. dat de inspectie door het openbaar ministerie wel eens geraadpleegd is geworden, of misschien de wettelijke vervolging ter zijde gelegd zou kunnen worden. Het is zoo, zooals de geachte afgevaardigde het heeft gezegd, dat de inspectie heeft medegedeeld, dat er nog wel een mogelijkheid zou zijn, dat er op dat gebied wettelijk iets zou gebeuren. Daaraan is dan de conclusie verbonden, dat de vervolging misschien niet plaats zou behoeven te hebben of dat deze minder streng zou kunnen zijn.

Daarbij heeft de inspectie eenigermate overdreven, want, ook al had zij terecht de verwachting, dat er nog wel iets van wetgevend aard kon geschieden, zij kon toch volkomen begrijpen, welke maatregelen bij mij nog in overweging waren; hoe dit ook zijn, ik stel mij voor, dat een dergelijke verklaring thans niet meer gegeven zal worden. De geachte afgevaardigde kan begrijpen, welke middelen mij ten dienste staan, om mij daaromtrent zekerheid te verschaffen.